

Nieuwe energie voor Nederland

Wensen van Greenpeace voor een nieuw regeerakkoord

Greenpeace zet voor u, het toekomstige kabinet, de maatregelen voor een economisch en ecologisch gezond Nederland op een rij. Maatregelen die zorgen voor een ambitieus energie- en klimaatbeleid, een duurzaam landbouw- en visserijbeleid, ondersteuning van een duurzaam en innovatief bedrijfsleven, vergroening van het belastingstelsel en doorvoering van het principe dat de vervuiler betaalt. Dat is waar Greenpeace het nieuwe kabinet om vraagt.

Een ambitieus energie- & klimaatbeleid

Om klimaatverandering in de hand te houden, is het noodzakelijk dat ontwikkelde landen in 2020 40 procent minder CO₂ uitstoten. Nederland kan daarin het voortouw nemen.

Ten eerste moeten we flink energie besparen. Het is mogelijk jaarlijks 3 procent efficiënter met energie om te gaan door duidelijke normen te stellen voor woningen, producten en de industrie. Ook een verhoging van de energiehelling voor bedrijven is noodzakelijk om energiebesparing rendabel te maken.

Ten tweede moeten we zo snel mogelijk omschakelen naar schone energie. Dat heeft meerdere voordelen. Naast het slechte effect dat fossiele brandstoffen hebben op het klimaat, zijn de wereldvoorraden van kolen, aardgas en olie eindig. De hele westerse economie draait op deze grondstoffen, terwijl de resterende voorraden grotendeels buiten Europa liggen. Dus onze energievoorziening is kwetsbaar. Het omschakelen naar schone energie zorgt ervoor dat onze economie minder afhankelijk is van het buitenland.

Een ambitieus energie- en klimaatbeleid maakt onze samenleving onafhankelijk, biedt kansen voor innovatie in het bedrijfsleven en stoomt Nederland klaar voor een schone toekomst.

Greenpeace pleit voor:

- In 2020 in ontwikkelde landen 40 procent minder CO₂-uitstoot dan in 1990. Nederland kan daarin het goede voorbeeld geven.
- 3 procent energie-efficiency per jaar.
- De energiebelasting voor bedrijven ophogen tot het tarief dat geldt voor consumenten.
- In 2020 moet 35 procent van de elektriciteitsproductie duurzaam zijn. De overheid moet dit via wetgeving zekerstellen, bijvoorbeeld door een verplicht aandeel duurzaam en een *feed-in*-regeling naar Duits model.
- Invoering van een tijdelijke en flexibele CO₂-belasting, totdat het Europese emissiehandelssysteem voor een goede CO₂-prijs zorgt. Die prijs moet ten minste € 50,- per ton CO₂ zijn.
- Energiecentrales verplichten hun warmte te (laten) hergebruiken.

© GPTOALA OLIWRES

Maatregelen tegen kolencentrales

Energiebedrijven bouwen in Nederland nu vier nieuwe kolencentrales. Er staan er daarnaast nog twee in de planning. Kolen zijn de meest vervuilende brandstof om energie uit op te wekken. De impact op het klimaat is enorm en de schadelijke stoffen vervuilen ook de lucht en de natuur. Daarom moet de bouw van de centrales onmiddellijk stoppen.

De kosten van de milieuvervuiling, gezondheidsschade en klimaatverandering die de oude kolencentrales nu al veroorzaken, hoeven de energiebedrijven nu nog niet te betalen. Dit is oneerlijk prijsvoordeel voor vervuilende energieopwekking. Als we deze kosten wél doorberekenen krijg je een eerlijker prijs voor kolenstroom. Schone energie wordt dan relatief goedkoper, waardoor minder subsidie nodig is om schone energie een kans te geven. Het doorberekenen van de externe kosten van kolenstroom aan producenten kan eenvoudig door een flinke belastingverhoging voor het gebruik van kolen: kolenbelasting.

Om de CO₂-uitstoot van kolencentrales te verminderen willen producenten de CO₂ afvangen en onder de grond stoppen: CO₂-dumping. De Nederlandse staat betaalt grotendeels de kosten van de ontwikkeling van deze ondergrondse opslag. Bovendien vragen energiebedrijven overheidsgeld om de dure installaties voor CO₂-dumping te financieren. Dat betekent onterecht prijsvoordeel voor kolencentrales. CO₂-dumping is geen oplossing voor het klimaatprobleem. Het is slechts een excuus om kolencentrales te kunnen blijven bouwen. Om de uitstoot van energiecentrales terug te dringen, kan beter een maximale CO₂-uitstoot worden vastgesteld.

Greenpeace pleit voor:

- Een onmiddellijke bouwstop voor kolencentrales.
- Invoering van kolenbelasting.
- Een uitstootplafond voor elektriciteitscentrales van maximaal 350 gram CO₂/KWH.
- Een stop op overheidssteun voor CO₂-dumping.

Een eind aan kernenergie

Kernenergie zorgt voor levensgevaarlijk kernafval en er is altijd kans op nucleaire ongelukken. Bovendien zitten kerncentrales de opkomst van schone energie in de weg. Als het gaat waaien en een windpark meer energie kan produceren, zou een kerncentrale moeten terugschakelen. Dat is technisch nauwelijks mogelijk, waardoor de windturbines aan het kortste eind trekken. Windparken zijn daardoor minder rendabel en minder inzetbaar. Op die manier blokkeren kerncentrales de overgang naar een duurzaam energiesysteem. Daarom moet Nederland geen nieuwe kerncentrales toestaan.

De overheid ondersteunt op dit moment financieel de kerncentrale Borssele, want ze staat garant voor de kosten van een kernramp. Ook voor de beveiliging van kerncentrales, kernafvalopslag en nucleaire transporten draait de staat gedeeltelijk op. En de overheid staat garant voor de kosten van ontmanteling van een kerncentrale en afvalopslag voor de komende honderd-duizend jaar, als die in de toekomst hoger blijken uit te vallen dan nu wordt geschat. Dat is een onterechte en onverstandige bevoordeling van kernenergie.

Greenpeace pleit voor:

- Geen nieuwe kerncentrales in Nederland.
- Sluiting van kerncentrale Borssele.
- Geen staatssteun of overheidsgaranties voor kerncentrales.
- Het stoppen met het opwerken en exporteren van ons kernafval.

Greenpeace is een internationale milieuorganisatie die door onderzoek, overleg en geweldloze acties werkt aan een duurzaam evenwicht tussen mens en milieu. In aansprekende campagnes maken we milieuproblemen én mogelijke oplossingen zichtbaar. Greenpeace is onafhankelijk van bedrijven en politiek en wordt wereldwijd gesteund door miljoenen donateurs en vrijwilligers die de campagnes mogelijk maken.

Duurzaam visserijbeleid

Voor een ecologisch verantwoorde en economisch rendabele visserij moet Europa de vlootomvang en -inspanning aanpassen aan de hoeveelheid vis die nog in zee zwemt. Daarvoor moeten op Europees en nationaal niveau bindende afspraken worden gemaakt. Bij deze noodzakelijke sanering dient de impact van visserij op de natuur het belangrijkste criterium te zijn. Dan verdwijnen de schadelijkste vismethoden en blijven duurzame vormen van visvangst over voor de toekomst.

We moeten grote gebieden beschermen tegen visserij en andere schadelijke activiteiten om al het onderwaterleven te behouden en te laten herstellen. Een visverbod is noodzakelijk in belangrijke stukken zee als kraamkamers, paai- en foerageergebieden en kwetsbare habitats. De instelling van zeereservaten (volledig gesloten gebieden) in de Noordzee is daarvoor het aangewezen instrument.

Greenpeace pleit voor:

- Verkleining van de vloot en de visserij-inspanning.
- Instelling van zeereservaten in de Noordzee, te beginnen met de al aangemelde Natura 2000- en OSPAR-gebieden.
- Stop op schadelijke financiering van de visserijvloot met belastinggeld.
- Wetenschappelijke vaststelling van visquota.

Duurzame landbouw & veeteelt

De huidige vormen van akkerbouw en veeteelt veroorzaken schade aan biodiversiteit, leefmilieu, water en klimaat. Om ervoor te zorgen dat er in Nederland ook op langere termijn een levensvatbare agrarische sector is, moeten we kwaliteitsproductie stimuleren. Want de huidige bulkproductie is geen model voor de toekomst.

Nederlandse en Europese fondsen moeten een omschakeling van schadelijke landbouw en veeteelt naar duurzamere landbouw bevorderen. Hierbij moeten we ook de impact van het Nederlandse landbouwsysteem op andere landen betrekken. Het huidige systeem wentelt zijn hoge kosten op de samenleving af. Een verlaging van de druk op het milieu betekent daarom ook een aanzienlijke kostenbesparing.

De productie van vlees veroorzaakt grote milieubelasting en hoge kosten in binnen- en buitenland. Het telen van veevoer en begrazen van stukken land legt een enorm beslag op landbouwgrond. Een overgang naar een meer plantaardig menu is daarom noodzakelijk. Door op vlees en andere dierlijke producten belasting te heffen, kan de overheid duurzame consumptie aanmoedigen. Het verhogen van het btw-tarief voor vlees kan een eerste aanzet zijn voor een rechtvaardiger kostenverdeling.

Bij het toelaten van nieuwe gentechnissen op de Europese markt en akkers pleit Greenpeace voor een pas op de plaats. Eerst moet de EU de conclusies van de Europese milieuraad uit december 2008 doorvoeren. Ook moeten we bij het toelaten van nieuwe gentechnissen de sociaaleconomische gevolgen van deze landbouwvorm op teelt en import betrekken. Er moeten strenge en bindende sociaal economische criteria komen, waaraan GMO-producten die worden geteeld of geïmporteerd worden getoetst.

Greenpeace pleit voor:

- Inzet van landbouwsubsidies voor een overgang naar duurzame landbouw en veeteelt.
- Belasting op dierlijke producten als vlees en vis.
- Een moratorium op de toelating van gentechnissen.

Regelgeving voor producten waarvoor wordt ontbost

We werken in Nederland nog steeds mee aan het verdwijnen van de laatste oerbossen. Producten waarvoor wordt ontbost, zoals palmolie, soja en hout, komen onbeperkt onze grens over. We staan bijvoorbeeld nog steeds de import en handel in illegaal gekapt hout toe. Al jarenlang zijn alle partijen het erover eens dat de handel in illegaal hout moet stoppen. Ook de houtsector zelf wil graag een verbod op deze handel. Een effectief Europees verbod ligt binnen handbereik en moet dit jaar werkelijkheid worden.

Biobrandstoffen kunnen een belangrijke bijdrage leveren in de omschakeling naar een duurzame energiehuishouding, maar dat kan alleen als er goede en bindende criteria komen waar ze aan moeten voldoen. Biobrandstoffen als palmolie en soja gaan gepaard met ontbossing en dragen daardoor alleen maar bij aan een hogere CO₂-uitstoot. Ze bieden geen oplossing. Met goede criteria kunnen we het kaf van het koren scheiden en biobrandstoffen die zorgen voor ontbossing, zoals palmolie, uitsluiten.

Greenpeace pleit voor:

- Een verbod op de handel in illegaal gekapt hout.
- Strengere, bindende criteria voor biobrandstoffen.

Prijsdifferentiatie & energielabels

Prijsdifferentiatie tussen schone en vervuilende producten en diensten maakt de schone varianten goedkoper. De overheid kan een extra btw-tarief invoeren van 25 procent voor de meest vervuilende producten en diensten. Op duurzame producten komt geen btw. Op die manier kan de staat een aanzienlijk prijsverschil vormen tussen fout hout en duurzaam geproduceerd hout, tussen groene stroom en grijze stroom, tussen biologische etenswaren en niet-duurzame producten, tussen tweedehandsproducten en nieuwe producten en tussen zuinige en onzuinige apparaten, etc.

Om het verschil tussen zuinige en onzuinige apparaten helder te houden, moet de staat energielabels regelmatig bijstellen. Een jaarlijkse herijking van de labels stimuleert bedrijven te blijven innoveren om energiezuinigere producten te ontwikkelen. Energielabels met BPM-differentiatie hebben in de autobranche hun succes al bewezen.

Deze maatregelen beperken de keuzevrijheid van de consument niet, maar hij/zij is wel eerder geneigd de duurzame variant te kiezen. Voor de overheid kunnen de regelingen budgetneutraal zijn.

Greenpeace pleit voor:

- Een fiscale stimulering van duurzame producten door bijvoorbeeld btw-differentiatie.
- Periodieke herijking van apparaten om energielabels actueel te houden.

GREENPEACE

colofon

© April 2010 Nieuwe energie voor Nederland - Wensen van Greenpeace voor een nieuw regeerakkoord Stichting Greenpeace Nederland, Postbus 3946, 1001 AS Amsterdam, telefoon 0800 422 33 44, www.greenpeace.nl **Papier** Gedrukt op 100 procent hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.